

Ukazovatele o práci v obchode

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Miletičova 3, 824 67 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Peter Bleho
1.4 Odbor	Odbor štatistiky stavebníctva, obchodu a služieb
1.5 Telefón	+421 2 50236 321;
1.6 E-mail	peter.bleho@statistics.sk
2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	31.03.2023
3 Popis štatistiky	
3.1 Popis údajov	
Sledované ukazovatele sú: Počet zamestnancov; Mzdy; Odpracované hodiny; Na základe uvedených informácií sa realizuje odhad počtu zamestnaných osôb.	
3.2 Klasifikačný systém	
Štatistická klasifikácia ekonomických činností (SK NACE Rev. 2) v zmysle Vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 306/2007 Z. z., z 18. júna 2007. Klasifikácia štatistických územných jednotiek	
3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov	
Podniky s hlavnou činnosťou v divíziách 45-47, 55, 56 NACE Rev .2. 45 Veľkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov 46 Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov 47 Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov 55 Ubytovanie 56 Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	
3.4 Štatistické pojmy a definície	
Počet zamestnaných osôb zahŕňa: - platení zamestnanci, napr. osoby, ktoré majú pracovnú zmluvu a ktoré sú na výplatnej listine podniku. Platení pracujúci majitelia, platení študenti a pracujúci z domu, pracovníci na čiastočný úväzok, sezónni pracovníci. Meria sa ako priemerné číslo;	

- nezaplatené zamestnané osoby, napr. neplatení pracujúci majitelia (vlastníci), neplatení rodinní pracovníci. Údaje za neplatených majiteľov pracovných miest sa odhadujú na základe údajov zo zisťovania o štrukturálnej podnikovej štatistike.

Mzdy zahŕňajú celkové odmeňovanie zamestnancov započítaných do miezd za ich prácu, pred odpočítaním ich podielu na poplatkoch sociálneho zabezpečenia. Zahŕňa odmeny a odmeny vyplácané zo zisku podniku, platby za núdzové práce. Jednotlivé položky vychádzajú z účtovných položiek spoločnosti.

Odpracované hodiny zahŕňajú všetky hodiny, ktoré boli skutočne odpracované počas bežného obdobia (základné alebo bežné hodiny, nadčasy, odpracované hodiny počas nocí, nedele alebo štátne sviatky, krátke doby odpočinku na mieste vrátane prestávok na čaj a kávu, času strávený na služobných cestách). Premenná nezahŕňa hodiny, ktoré sú síce platené, ale sú neodpracované, ako napríklad platená ročná dovolenka, štátne sviatky, práceneschopnosť alebo nehody, štrajky, uzamknutia alebo nevyužitý čas.

Odhady všetkých 3 premenných sa realizujú pre populáciu malých podnikov na základe výsledkov mesačných výberových zisťovaní a štvrtročných výberových zisťovaní a pre samostatne zárobkovo činné osoby vykonávajúce svoju podnikateľskú činnosť na základe vydaných živnostenských oprávnení podľa zákona č. 455/1991 (zdrojom údajov je počet vydaných živnostenských oprávnení). Odhad odpracovaných hodín samostatne zárobkovo činných osôb vychádza z hodín odpracovaných zamestnancami. Obchodný register je rámcom na identifikáciu jednotiek pre populáciu. Obchodný register sa aktualizuje denne z: obchodného registra, živnostenského registra, odborných komôr a iných ministerstiev. Obchodný register je aktualizovaný o informácie z daňového registra, registra sociálnej poisťovne a zo štatistického zisťovania.

3.5 Štatistická jednotka

Spravodajskou jednotkou je podnik.

3.6 Cieľová populácia

Štatistické zisťovanie sa realizuje za populáciu:

- podnikateľské subjekty s 20 a viac zamestnancami registrované v obchodnom registri,
- podnikateľské subjekty s menej ako 20 zamestnancami a s ročným obratom nad 5 mil. EUR registrované v obchodnom registri,
- živnostníci s viac ako 20 zamestnancami a s ročným obratom vyšším ako 5 mil. EUR.

3.7 Geografické pokrytie

Údaje sú k dispozícii za SR spolu a v členení za 8 krajov.

3.8 Časové pokrytie

Údaje za ukazovatele:

- Počet zamestnaných osôb;
- Mzdy;
- Počet odpracovaných hodín.

Údaje sa pravidelne zasielajú Eurostatu od 1Q 2010.

3.9 Bázické obdobie

Bázické obdobie nie je relevantné pre odosielanie absolútnych hodnôt.

4 Merná jednotka

Počet osôb, eurá, hodiny alebo v percentách ako index oproti rovnakému obdobiu minulého roka.

5 Referenčné obdobie

Referenčné obdobie pre počet zamestnaných osôb a miezd je mesiac.
Referenčné obdobie pre odpracované hodiny je štvrtrok.

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Informácie o štatistike: Vnútrošný obchod, ubytovacie a stravovacie služby Štatistický úrad SR zbiera v štatistickom zisťovaní OPU 1-12 zaradeného do Programu štátnych štatistických zisťovaní, vydaného na trojročné obdobie v Zbierke zákonov SR. Spravodajská povinnosť predkladať štatistické výkazy subjektom vyplýva zo zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (§ 18 ods. 3) a nie je možné ju odmietnuť (§ 18 ods. 8). Štatistický úrad Slovenskej republiky zodpovedá za ochranu získaných dôverných údajov a garantuje ich použitie výlučne na štatistické účely.

6.2 Spoločné využívanie údajov

Požadované premenné sa zasielajú Eurostatu od roku 2017 vo formáte SDMX a iným organizáciám pre zabezpečenie potrieb národného informačného systému.

7 Štatistická dôvernosť

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

Ochrana štatistickej dôvernosti (ochrana dôverných štatistických údajov) je systém vzájomne prepojených opatrení v oblasti legislatívnej, metodologickej, organizačnej, technickej, bezpečnostnej a personálnej, zabraňujúcich úniku dôverných štatistických údajov alebo predčasnému zverejneniu štatistických informácií. Orgány vykonávajúce štátnu štatistiku sú povinné zaistiť ochranu dôverných štatistických údajov pred zneužitím spôsobom stanoveným v § 25a a § 29 a 30 zákona č.540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov.

Zásady aplikácie ochrany dôverných štatistických údajov sú k dispozícii na webovej stránke Štatistického úradu SR:

[Politika štatistickej dôvernosti](#)

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Štatistický úrad Slovenskej republiky pri zabezpečovaní ochrany dôverných štatistických údajov v tabuľkách s agregovanými údajmi uplatňuje vo všetkých prípadoch pravidlo minimálnej frekvencie pre $n = 3$, t. j. agregovaný údaj za menej ako 3 podniky nie je zverejnený. Okrem toho úrad uplatňuje pre štatistické výsledky v tabuľkách s agregovanými údajmi i ďalšie pravidlá, a to najmä v prípadoch, kde to vyžaduje samostatný predpis. Úrad pri zabezpečovaní ochrany dôverných štatistických údajov vo frekvenčných tabuľkách uplatňuje pravidlá ochrany tak, aby nebolo možné odhaliť dôverné štatistické údaje o jednotlivcovi alebo skupine jednotlivcov so spoločnými vlastnosťami, ktorí sú súčasťou tabuľky.

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia poskytuje presné dátumy vydania pre nadchádzajúce štyri mesiace vopred. Kalendár je aktualizovaný mesačne. Zahŕňa hlavné hospodárske a sociálne ukazovatele stanovené v súčasnosti v rámci nariadení EÚ a Špeciálny štandard IMF, ktorý definuje aj štandardy včasnosti.

V kalendári prvého zverejnenia sa berú do úvahy dátumy zverejnenia, ktoré definuje Eurostat.

[Kalendár prvého zverejnenia](#)

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia je verejne dostupný na webovej stránke úradu:

[Kalendár prvého zverejnenia](#)

Údaje sa zverejňujú súčasne všetkým zainteresovaným stranám vydávaním "Informatívnych správ", ktoré sú zverejnené na webovej stránke Štatistického úradu SR:

[Informatívne správy](#)

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

Politika šírenia štatistických informácií je formulovaná v súlade so zákonom o štátnej štatistike, stratégiou rozvoja Štatistického úradu SR, stratégiou šírenia informácií Eurostatu a Kódexom postupov pre európsku štatistiku.

Princípy zverejňovania a poskytovania štatistických informácií sú k dispozícii na webovej stránke Štatistického úradu SR:

[Princípy zverejňovania a poskytovania štatistických informácií](#)

9 Periodicita zverejňovania

1. Údaje o počte zamestnaných osôb, mzdách a odpracovaných hodinách sa zasielajú Eurostatu štvrťročne.

2. Údaje o počte zamestnaných osôb sa poskytujú národným používateľom mesačne.

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

Publikované mesačne v publikáciách:

- "Informatívne správy" podľa kalendára zverejnenia;

Publikované štvrťročne v publikáciách:

- "Štatistická správa o základných vývojových tendenciách v hospodárstve Slovenskej republiky".

Webová stránka:

www.statistics.sk

10.2 Publikácie

Zverejňované štvrťročne v publikácii:

- "Štatistická správa o základných vývojových tendenciách v hospodárstve Slovenskej republiky".

Zverejňované ročne v publikáciách:

- "Štatistická ročenka Slovenskej republiky".

[Štatistická ročenka](#)

10.3 On-line databázy

[DATAcube.](#)
[STATdat.](#)

10.4 Prístup k mikroúdajom

Mikroúdaje sa nezverejňujú.

10.5 Iné

Agregované štatistické výstupy sú poskytované Eurostatu, ústredným orgánom štátnej správy, profesijným a odborovým združeniam.

10.6 Dokumentácia o metodike

Každá publikácia obsahuje úvod k metodickým poznámkam a kontakt na informačný servis. Na webovej stránke Štatistického úradu SR sú k dispozícii:

- informácie o obrate služieb v ukazovateľoch „Indikátory ekonomického vývoja“ vrátane základných metodických vysvetliviek;

- formuláre štatistických dotazníkov vrátane metodických vysvetliviek;

[Vzory štatistických formulárov](#)

[Metadáta](#)

10.7 Dokumentácia o kvalite

Na tvorbu štatistických údajov sú k dispozícii technické projekty štatistických zisťovaní a metodických smerníc Indikátory kvality štatistických výstupov a Aplikácia matematicko-štatistických metód štatistických zisťovaní.

V ročnej periodicite sa pripravujú v prostredí elektronického nástroja ESS Metadata Handler správy o kvalite za jednotlivé ukazovatele v súlade s ESS Handbook for Quality Reports (EQHQR) na základe požiadaviek Eurostatu.

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

11.2 Hodnotenie kvality

Proces zberu údajov a tvorby výstupov sa zabezpečuje v rámci integrovaného štatistického systému, v ktorom sú zabudované kontroly pre zber údajov a algoritmy pre tvorbu výstupov, ktoré zabezpečujú kvalitu výstupných informácií. K hodnoteniu kvality sú v systéme k dispozícii štatistiky o návratnosti, vyplnených dotazníkoch, počte dotazníkov, počte urgencií, atď.

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Konzultácie s užívateľmi sú vyžadované zákonom o štátnej štatistike, ktorý kladie dôraz na spoluprácu s inými organizáciami (ministerstvami a inými štátnymi organizáciami) pri príprave Programu štátnych štatistických zisťovaní.

Kľúčoví užívatelia jednotlivých štatistických produktov sú uvedení v marketingovom pláne:

Medzinárodné organizácie - Eurostat.

Národné inštitúcie - Ministerstvo financií Slovenskej republiky (MF SR), NBS.

12.2 Spokojnosť používateľov

Spokojnosť používateľov je sledovaná prostredníctvom „Prieskumu spokojnosti užívateľov s produktmi a službami Štatistického úradu SR“, ktorý sa pravidelne vykonáva s dvojročnou periodicitou. Vyhodnotenie prieskumu spokojnosti užívateľov zahŕňa aj mieru spokojnosti (celkovo a pre špecifikované oblasti, ako aj skupiny produktov) a predkladá sa na schválenie vrcholového manažmentu spolu so závermi a návrhmi na zlepšenie.

[Prieskum spokojnosti](#)

12.3 Úplnosť štatistických informácií

100%

Štvrťročné časové rady pre divízie 45 - 47, 55, 56 NACE Rev.2 sú k dispozícii od 1Q 2010.

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

Štatistický úrad SR vynakladá veľké úsilie, aby zabránil výskytu chýb v údajoch a vykonáva dôsledné overovanie údajov na zistenie chýb.

13.2 Výberové chyby

Výberové chyby sú monitorované v rámci spracovania.

13.3 Nevýberové chyby

K predchádzaniu nevýberovým chybám, t.zn. chybám v procese zberu a spracovania Štatistický úrad SR má v integrovanom štatistickom informačnom systéme (IŠIS) zabudované logické a dátové kontroly na úrovni mikroúdajov aj na úrovni agregovaných údajov, ktoré sa vykonávajú počas zberu a spracovania údajov.

Samotný elektronický dotazník poskytuje mnohé aritmetické a logické kontroly medzi premennými, ktoré rozlišujeme na závažné a informatívne. V prípade výskytu závažných chýb vo formulári tento nie je akceptovaný a na základe konzultácie so spravodajskou jednotkou sa opraví tak, aby bol správny a vstúpil do spracovania. Pomocou týchto nástrojov sa snažíme minimalizovať chyby už v samotnom zbere a následne počas spracovania údajov.

14 Včasnosť a dochvilnosť

14.1 Včasnosť

Údaje sú zverejňované v súlade s Harmonogramom aktualizácie jednotnej verejnej databázy DATAcube a zasielané Eurostatu v súlade s požiadavkou Európskej legislatívy na prenos údajov.

14.2 Dochvilnosť

Termíny zverejnenia sú dodržiavané.

15 Porovnatel'nosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnatel'nosť

Pre celé územie Slovenskej republiky platia rovnaké štatistické postupy.

15.2 Porovnatel'nosť v čase

Porovnatel'né časové rady sú k dispozícii od 1Q 2010.

15.3 Prierezová koherentnosť

Vykonáva sa nasledujúca analýza porovnávania údajov:

- 1) Porovnanie výsledkov mesačného zisťovania so štvrťročnými zisťovanými údajmi na účely národných účtov (na výpočet štvrťročného HDP);
- 2) Porovnanie so štruktúrnymi podnikovými štatistickými údajmi;
- 3) Organizujú sa stretnutia expertov STS s expertmi národných účtov;
- 4) Trendy údajov STS sú porovnávané s konjunkturálnymi zisťovaniami.

Analýza ukazuje veľmi dobrú úroveň súladu v prípade vyčerpávaných častí populácie. Niektoré rozdiely sa objavujú pri porovnávaní údajov z mesačných, štvrťročných a ročných vzoriek, ktoré sú predmetom ďalšej podrobnej analýzy údajov.

15.4 Vnútoraná koherentnosť

Nevyskytujú sa žiadne odchýlky, štatistické výstupy sú vnútorne konzistentné.

16 Náklady a záťaž respondentov

Štatistický úrad SR sa pravidelne venuje monitorovaniu zaťaženia spravodajských jednotiek. V rámci optimalizácie štatistických zisťovaní prijíma opatrenia zamerané na zníženie ich zaťaženia. Nákladovosť a zaťaženosť na úrovni Európskych štatistických produktov a jej monitorovanie je v kompetencii Riaditeľskej skupiny pre zdroje v rámci Eurostatu.

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

Politika revízií upravuje základné pravidlá a všeobecné postupy, pomocou ktorých sú predbežne zostavené údaje neskôr revidované, ako aj uplatňované v revíziách z iných dôvodov. Politika a kalendár revízií je k dispozícii na webovej stránke Štatistického úradu SR:

[Politika revízií](#)

17.2 Revízia údajov v praxi

Primárnym zdrojom rutinných revízií je potreba revízií údajov z dôvodu údajov dostupných zo štvrťročných podnikových zisťovaní, nových údajov získaných od spravodajských jednotiek alebo opravených údajov od spravodajských jednotiek. Upravené údaje za posledné 3 mesiace štvrťroka

sú zverejnené spolu s predbežnými výsledkami nasledujúceho mesiaca. Zverejnenie revidovaných údajov sa vykonáva pravidelne v súlade s kalendárom revízií.

V prípade akejkoľvek revízie (aj za predchádzajúce roky) je v databázach a v relevantných publikáciách Štatistického úradu SR umiestnená poznámka upozorňujúca, že údaje boli revidované.

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Štatistické zisťovania:

- OPU 1-12 - Mesačný výkaz v obchode, pohostinstve a v ubytovaní
- Prod 3-04 - Štvrťročný výkaz produkčných odvetví
- Prod 13-04 - Štvrťročný výkaz produkčných odvetví v malých podnikoch

18.2 Periodicita zberu údajov

Mesačná, štvrťročná.

18.3 Zber údajov

Zber údajov zabezpečuje špecializované pracovisko Štatistického úradu SR v Bratislave.

Elektronický zber údajov je povinný od 1. januára 2016 v súlade s povinnosťou ustanovenou zákonom Slovenskej národnej rady č. 326/2014 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 540/2001 Z. z.

Spravodajská jednotka je povinná predkladať výkaz do 16. kalendárneho dňa po skončení referenčného mesiaca. Neodpovedajúce spravodajské jednotky sú informované o svojej ohlasovacej povinnosti a znova ich pobočky kontaktujú.

Väčšina chýb je priamo konzultovaná so spravodajskými jednotkami.

18.4 Validácia údajov

Validácia údajov je zabudovaná v integrovanom štatistickom informačnom systéme Štatistického úradu SR. Pri zbere údajov sa rozlišujú nasledovné kontroly:

1- formálne kontroly realizované automaticky v procese zberu údajov

2- neformálne kontroly, ktorých účelom je kontrola komplexnosti a vzťahov medzi premennými.

Z pohľadu závažnosti chýb sa rozlišujú:

I - infomatívne chyby – poskytujú dodatočné informácie, ktoré sú potrebné pre proces kontroly a korekcie údajov. Poskytujú informáciu o prípadných prekročeníach stanovených hraníc, o čiastkovej neodpovedi atď.

Z - závažné chyby – poukazujúce na konkrétne chyby, ktoré musia byť opravené alebo odôvodnené spravodajskou jednotkou. Tieto chyby sú pracovníkmi Štatistického úradu SR vykonzultované so spravodajskou jednotkou a opravené.

V systéme IŠIS sú definované aj kontroly a algoritmy pre tvorbu výstupov, ktoré zabezpečujú ich požadovanú kvalitu.

18.5 Spôsob spracovania údajov

Neodpovede za aktívne SJ sa riešia imputáciou údajov. Výsledky za populáciu podnikov sa dopočítavajú pomocou Horwitz-Thomsonovho odhadu v súlade so stratifikáciou zisťovania. Počiatočné váhy sa modifikujú vzhľadom na mieru neodpovedí a neaktivitu jednotiek. Pri odhadoch za živnostníkov sa využívajú administratívne údaje a modelový prístup.

18.6 Úprava údajov

Ukazovatele počet zamestnaných osôb a mzdy sa neočisťujú. Očisťuje sa len ukazovateľ počet odpracovaných hodín. Očisťovanie sa vykonáva pomocou softvéru Demetra metódou Tramo/Seats, ktorá zohľadňuje počet pracovných dní a sviatky.

19 Poznámka